

A három bölcstanács

Volt egyszer egy katona. Szolgált a királyt egy évig, két évig, de haza egyszer sem engedték, pedig vágyakozott szegény, erősen. A lakodalomról vitték el katonának. Azt se tudta, édes felesége él-e, hal-e. Nohát a harmadik esztendőben háború volt.

Jött az ellenség haragosan. Egyenesen neki a kapitánynak. Ha az a katona ott nem lett volna, a kapitány bizonyára meghal, mert hárman támadtak rá egyszerre. De a katona sorra levágta mindhármat. Mikor vége lett a háborúnak, a kapitány azt mondta a katonának:

- Fiam, te megmentetted az életemet. Nélküled már a föld alatt feküdnék. Kérhetsz akármit, teljesítem, ha hatalmamban van. - Nem kérek én egyebet, minthogy szabadságra mehessek. A kapitány derék ember volt, szavát tartotta. Megkapta a katona a szabadságos levelet s nekivágott az országútnak. Addig ment, míg el nem fáradt. Akkor körülnézett, hol lelhetne szállást éjszakára. Az út szélén állott egy ház. Oda bekocogott.

Égett a világ, még nem feküdtek le. A vacsorát elköltötték, beszélgettek. Megkínálták a katonát kenyérrel, szalonnával.

Mialatt evett, a katona szemét, fülét nyitva tartotta. Hát látja, hogy van ott egy öregember, mindenki beszél, de az egy árva szót sem szól. Azt gondolta, beteg. Megkérdezte hát:

- Mi baja az öregnek?

- Nincs annak semmi baja, - válaszolt a gazda.

- Azért kérdem, merthogy nem szól.

- Ingyen nem szól soha. Adj neki egy aranyat, mindjárt megszólal.

Nem bírta elgondolni a katona, milyen bölcsességgel szolgálhatja meg az öreg az aranyat. Tömerdek szót hallott már életében, de aranyat érőt még véletlenül sem. Ette a kíváncsiság minnek a tudója az öregember, hogy ilyen drágán méri a szót. Volt neki három aranya. Gondolta, próbát tesz.

- Hallod-e, öreg, - mondta, - szólj egyet, kapsz egy aranyat. Azzal már nyomta is a markába.

Az öreg zsebre rakta az aranyat, aztán csak ennyit mondott: - Ki mit szeret, szép az annak.

Méretegte a katona, megért-e egy aranyat, amit hallott. De akárhogy is forgatta, okos mondás volt. Elővette hát a második aranyat s odaadta azt is az öregnek, hogy szóljon még egyet. Az öreg másodikra ezt mondta:

- Kinek mi je van, el ne tagadja.

Ez a mondás még jobban tetszett a katonának. Majd lesz még pénzem, - gondolta s odaadta az öregnek a harmadik aranyat is.

Akkor azt mondta az öregember:

- Az esteli haragot hagyd reggelre!

Ez a mondás még a másik kettőnél is jobban tetszett. Örült neki a katona erősen. Több pénze azonban nem volt.

- Hej, - sóhajtott, - ha tudtam volna, hogy ilyen okos emberrel találkozom, tíz aranyat zsákmányoltam volna az ellenségtől.

Most az öregember ingyen is megszólalt:

- Sose sajnáld, fiam, hogy nincs több pénzed. Mert nekem meg bölcsességem nincs több. Ezt hajtogatom mindig. Igaz ugyan, hogy ennyi elég az élethez.

Másnap reggel a katona megköszönte a szállást, a vacsorát s útnak eredt. Csakhamar egy patak mellé ért, ahol egy szép hímes rét terült el. Azon a hímes réten olyat látott, hogy ámultában majdhogy gyökeret nem eresztett a lába. Egy gyönyörű szép leány sétálgatott a réten egy loncsos, vedlő, lógó fülű szamárral. De nemcsak sétálgatott, hanem megölelte a szamarat, hol simogatta, hol csókolgatta. A botjához kapott, hogy megréfálja őket, nagyot sújtson a szamárra. Megérdemli az a lány, hogy széplány létére egy ilyen ocsmány szamárral kedveskedik. De eszébe jutott az öregember mondása:

- Ki mit szeret, szép az annak!

- No, ha szép neki, minek bántsam, ő sem ártott nekem. Örüljön a szamarának, ha másnak nem tud örülni. - Ezt gondolta a katona s folytatta az útját. De a szamár utána szólt:

- Állj meg, állj meg, katona!

Mikor megállott, a szamár elmondta neki, hogy nem igazi szamár ő, hanem elvarázsolt királyfi. Azzal megajándékozta, egy tarisznya arannyal, amiért nem üzött gúnyt belőle, mint a többi vándor, aki meglátta a gyönyörű szép lánnyal.

A szamár eltűnt, a katona meg ment tovább. Húzta a hátát cudarul a tarisznya arany. Beért egy sötét erdőbe. Nagyhirtelen körülfogta egy csapat zsvány.

- Mit viszel a tarisznyádban? - kérdezték.

A katona visszaemlékezett az öreg mondására:

- Kinek miije van, el ne tagadja!

Ha már eszébe jutott a mondás, az igazat válaszolta

- Aranyat!

Ahány zsvány, mind hahotára fakadt. Visszhangzott az egész erdő.

- Bolond vagy, - mondták, - ugyanbizony honnan lenne egy szegény katonának egy tarisznya aranya?

Azzal a zsványok tovább mentek, a katona meg örült, hogy az aranyát megóvta. Azt sem bánta már, hogy húzza a vállát. Addig-addig húzta, míg egy este befordult a falujába. Nehéz lett a szíve, úgy megörült, hogy mindjárt keblére ölelheti édes feleségét. Az is eszébe jutott, hogy van neki egy gyönyörű puskája, vajon nem hányódott-e el?

Akkor már az udvarban volt.

- No, - mondta magában, - mielőtt bemegyek, benézek az ablakon. Égett a világ odabent. Jól láthatott mindent. Nem egyebet látott, hanem azt, hogy odabent a felesége az ő szép puskáját odaadja egy legénynek. A legényt megcsókolja, az meg kiugrik az ablakon s elmegy.

Olyan harag fogta el a katonát, olyan rettentő harag, hogy lekapta a puskát a válláról, hogy lelövi a feleségét. Már a ravaszon volt az ujja, mikor visszaemlékezett a harmadik mondásra:

- Az esteli haragot hagyd reggelre!

Eltette hát a haragját másnapra. Vállára vetette katonapuskáját s megkocogtatta az ajtót. Örült az asszony, mikor meglátta, a nyakába borult, csókolta egyre, de akármeddig csókolta, nem fáradt bele.

A katona azt mondta, hogy fáradt. Le akar nyugodni. De hiába akart nyugodni, az álom elkerülte. Szüntelenül arra gondolt, hogy a felesége másnak adta az ő drága puskáját. Meg arra, hogy azt a legényt megcsókolta.

Reggelre kelve, megkérdezte:

- Hol a puskám, édes feleségem?

Odaadtam az öcsémnek, hogy rejtse el. Rablók tanyáznak az erdőben. Üzenték, hogy elrabolják. Elszaladok érte.

Megörült a katona. Most már ő csókolta a feleségét. De akármennyit csókolta, nem fáradott bele. Most is csókolja, ha azóta meg nem halt.